

at de ved nærmere Bekendtskab aftvinger os den højeste Beundring. Til Skolemødet havde ikke mindre end 160 finske Mænd og Kvinder givet Møde: et smukt Tal, naar man beregner den lange og besværlige Rejse. Fra Norge 1100 og fra Sverig 1000.

Der var heller ikke lidt, der kunde friste Gæsterne. Alt, hvad der var af Hovedstadens Seværdigheder stod dem aabent: foruden at Staten og Kommunen havde skænket den anselige Sum af 15000 Kr. til deres Modtagelse, havde Jærnbane- og Dampskibsselskaberne stillet sig uhyre velvillige; saa der maatte komme mange. Skolemødet kunde derfor ogsaa aabnes den 5te August med 5300 Deltagere, 3000 Mænd og 2300 Kvinder.

I rigtig Forstaaelse af, at Fredssagen særlig maa interessere Lærerstanden, havde derfor »Dansk Fredsforening« indbudt til et nordisk Fredsmøde Søndagen og Mandagen forud, paa Vodroflund, med et lovende Program baade hvad Talere, Oplæsning og anden Fornøjelse angik.

Fredssagen, som endnu er ung i Danmark, kunde derfor ogsaa glæde sig ved et vellykket Møde, støttet af norske og svenske Fredsvenner. Paa dette Møde blev det kendeligt, at der i de senere Aar er sket et stort Opsving i Folkets Bevidsthed for Fredssagens store Betydning; Fredssagen blev her belyst baade fra den politiske, moralske og pædagogiske Side.

Den svenske Rektor Torelli, der indledede Diskussionen om Skolesagen og Freden, viste Betydningen af en anden Historie- og Religionsundervisning i Skolen, der kunde bringe Børnene til at sky Krigen og lære dem den rette Kærlighed til Næsten. Hr. Folketingsmand Bajer gav Beretning om den internationale Fredskongres i London, viste, hvor der iøvrig arbejdedes paa Nedsættelse af Voldgiftsdomstole til at afgøre alle Tvistigheder mellem Folkene. Hr. Poul Svejstrup talte om, hvad der allerede var udrettet ved adskillige Voldgiftskendelser.

De fleste af de øvrige Talere, Hr. Henning Jensen, Fru Anna Bugge-Wicksell, Fru Johanne Meyer, Kursusbestyrer Rasmussen, Grosser Lachmann og flere fremhævede væsentligst Fredssagen fra den moralske Side som Retfærdighedens Krav overfor Mennesker.

Størst Opsigt ved Fredsmødet vakte det dog, at der blandt Talerne fandtes to ansete Præstenavne — Præstestanden, som hidtil i det mindste her i Danmark har været den, der mest af alle holder paa Krigen som et nødvendigt Onde af Gud indstiftet Orden. Vilde de tale om Fredssagen i virkelig indvortes Forstand? — Pastor H. Birkedal og Pastor Svejstrup kunde derfor ogsaa glæde sig ved taknemlige Tilhørere, hvis Stemning overfor S. steg til Begejstring, da den gamle, trofaste Kæmper for Sønderjylland udtalte, at ogsaa han haabede Sønderjylland tilbage, *ikke ved Krig*, men ved Retfærdighedens Højsind gennem Fredstanken.

Digterne Dr. Schandorph og Herman Bang gav ogsaa deres Bidrag til at forhøje Fredsfesten ved at oplæse Stykker af deres Digterværker. Ovationerne vilde ligefrem ikke faa Ende, da H. B. med fuldendt Kunst havde oplæst Dannevirkestillingen i »Tine«.

Samme Dag, den 4de August, havde »Dansk Kvindesamfund« indbudt til *Kvindesagsmøde* i St. Thomas. Ogsaa i Kvindesagen viste sig stor Frem-

gang siden sidst, de nordiske Gæster besøgte os, idet Kvindens politiske Valgret blev sat under Debat. Da nordisk Kvindesagsmøde i 1888 ved Fru Johanne Meyer første Gang bragte Forhandling frem om Kvindens Valgret, mente Dansk Kvindesamfund, at det var en Sag saa fjærntliggende, at det ikke nyttede at debattere den, ligesom det ogsaa ved de sidste Folketingsvalg kun ønskede at interpellere om kommunal Valgret. Det var derfor en glædelig Overraskelse, at Valgrettens Fordring nu ogsaa er sat under Debat i den Kvindesagsforening, som hidtil ikke har villet optage den paa sit Program. Desværre kom ikke Indlederen, saa Forhandlingerne faldt noget matte. »Dansk Kvindesamfund« burde have indbudt Valgretsforeningen, hvis specielle Opgave det er at arbejde for Valgret; vi formoder, at der blandt dens Medlemmer var flere, der kunde have givet Bidrag til en frugtbarere Diskussion. Af større Interesse blev derfor anden Afdeling af Mødet, hvor Fru Bugge-Wicksell gav en Redegørelse for den gifte Kvindes Stilling i Samfundet. Omfattende, klart og dygtig viste hun Lovens og Fordommens Uretfærdighed og med Overbevisningens Varme hævdede hun, at skal den personlige Udvikling standse i Ægteskabet, — saa hellere ugift! Derfor andre Lovregler. Om Aftenen talte Frk. Alli Trygg fra Finland, hvorefter Mødet sluttedes med et særdeles livligt Fællesmaaltid.

Tirsdag Morgen den 5te begyndte saa det store nordiske Skolemøde med sine 5300 Deltagere, som i store Skarer flokkedes omkring Ridehuset, hvor alle skulle have Plads. At dette Lokale var fyldt til Trængsel, var en Selvfølge, og man forstod, naar man saa ud over denne talrige Skare med sine hundrede Marskaller, hvilket uhyre Arbejde Forretningsudvalget maa have lagt ind, hvilken Omhu her maa være anvendt af dem, der holdt alle de fine Traade i deres Haand. Aabningshøjtideligheden var som sig hør og bør en officiel Modtagelse, Kantate og Tale af Mødets Præsident.

Endskønt Lærerinderne ved Mødet repræsenteredes af 2300 Kvinder, saas dog af Programmet, at ikke en eneste kvindelig Taler skulde indlede Forhandlinger. Vi havde ventet noget andet. Skulde der ikke blandt den store intelligente Kreds af Lærerinder være flere, der havde Skolesager paa Hjærtet, og som havde Klarhed og Dygtighed nok som Talere til at føre en Forhandling?

I Bestyrelsen fandtes dog kvindelige Medlemmer, saa det næppe har været de ordnendes Skyld. Blandt 55 Styrelsesmedlemmer var 14 Kvinder.

Programmet blev ogsaa ved første Møde udvidet, idet Frk. Anna Sundstrøm (Sverige), indledede en Forhandling om Historieundervisningen i intellektuel og moralsk Henseende, hvori den udmærkede Historielærerinde Henriette Skram med flere deltog.

I fire Dage arbejdedes fra 8 $\frac{1}{2}$ Morgen til 2 paa Drøftelsen af alvorlige og interessante Æmner. Om Eftermiddagen nød Gæsterne Københavns Herligheder i By og Omegn.

Af størst Interesse for Kvindesagens Venner var Foredraget af den norske Skolebestyrer P. Voss: »Om Fællesundervisning for Dreng og Pige«. Hans mange Henvisninger til allerede gjorte Erfaringer, hans klare, rolige Begrundelse bar Overbevisningen om Lykke for